

Пантелеймонова І. О., студентка, арх. ф-т,
науч. кер. – Кунденко Я. Н., канд. філос. наук, доц.,
*Харківський національний університет
будівництва і архітектури, Україна*

ФІЛОСОФСЬКА ДРАМА НА ДОСЛІДНИЦЬКІЙ КОСМІЧНІЙ СТАНЦІЇ (ЗА МОТИВАМИ ФІЛЬМУ А. ТАРКОВСЬКОГО «СОЛЯРІС»)

Фільми Андрія Тарковського – справжня знахідка для мислячої людини, яка прагне до розуміння світу як складно організованої субстанції. Питання Космосу та совісті, що поставлені у його роботах, не вирішені до цих пір і, мабуть, є вічними питаннями, які живлять світогляд людини завжди. Сучасні фільми про взаємодію людини та Космосу є своєрідними відповідями на ці питання та розвиток філософських роздумів далі в майбутнє ХХІ століття.

«Соляріс» – драма, знята Андрієм Тарковським в 1972 році за мотивами однойменного роману польського письменника-фантаста Станіслава Лема, про етичні проблеми людства через призму контактів з позаземним розумом. Наскільки виправданий нищівний раціональний підхід, що спирається на положення істини будь-якою ціною; та чи можливе пізнання, яке спирається на любов та розуміння «іншого» світу чи розумної істоти?

Багато з того, що відбувається на екрані зрозуміти з першого (а то й другого, третього і т. д.) разу не завжди вдається. Тарковський не розкриває всіх таємниць: глядач повинен міркувати сам, уявити себе мешканцем загадкового космічного корабля, що досліджує невідому матерію, яка служить дзеркалом розумової активності людини, бо їй підвладне втілення найпотаємніших людських мрій.

Здалася цікавою і правильною думка, що «сенси життя шукають нещасливі люди». А щасливі – не замислюються про це. Вони просто гармонійно живуть і радіють тому, що їх оточує. Фільм пронизаний глибокими екзистенціальними переживаннями. Герої фільму намагаються знайти контакт з розумним океаном, який знаходиться на планеті Соляріс.

Робота А.Тарковського за змістом – філософська та має емоційно напружену форму. Як і всі інші фільми цього автора, «Соляріс» сповнений містики та спроби філософського пізнання життя й місця людини в цьому житті.

Океан Соляріс володіє розумом на порядок більш досконалим, ніж розум людини. Він ратує знайти контакт з людьми, які живуть на космічній станції, і для цього читає їхні думки й почуття, посилає на станцію «відвідувачів», але менш досконалий розум людей боїться цих проявів Океану, так як пілоти бояться один одного та своїх почуттів. Фільм наповнений якоюсь абсолютно особливою психологічною атмосферою.

Всі дії в цій картині розгортаються в горезвісних чотирьох стінах. На перший план виступають психологічні портрети головних і другорядних героїв: погляди, інтонація, жести, емоції досягають свого апогею на тлі освоєння нової планети. Основне питання фільму – любов та відповідальність, а не історія звичайної людини з її характером і постійними стражданнями.

Емоційне напруження не відпускає ні на хвилину, хоча, в цей момент всього лише нескінченно тягнеться дорога, шелестять «листя» або мірно капає вода. І ти співчуваєш головному герою, який прилітає на Соляріс із одним завданням, а стикається з чимось, що вже далеко не підвладне здоровому глузду – своєю свідомістю, почуттям гідності та совісті. Взаємовідносини зі своєю коханою жінкою, яку він назавжди втратив та віднайшов на станції, відкривають йому можливість зрозуміти сенс і значення людського спілкування по відношенню до наукового дослідження Космосу взагалі. Людина і в Космосі залишиться людиною, і буде мріяти потрапити до своєї матері планети – ось основна ідея фільму. Який би не був цікавий Космос та інші світи, людину завжди тягнутиме на Батьківщину, а перш за все їй потрібна інша людина. Цей висновок дуже важливий у нашому, сповненому самотності та страху сучасному світі, що постійно роздирається конфліктами та війнами.

Пономаренко В. И., магістрант,
науч. рук. – **Радионова Л. А.**, канд. филос. наук, доц.
*Харьковский национальный университет
городского хозяйства имени А. Н. Бекетова, Украина*

КУЛЬТУРНЫЙ ЛАНДШАФТ ГОРОДА

Культурные ландшафты - это часть современного жизненного пространства, которая содержит в себе ценные знания о прошлом и основы гармоничного будущего во взаимоотношениях человека и природы. Культурные ландшафты - это элемент их сотворчества, на основе которого формируется и поддерживается их единство.

Природный ландшафт становится культурным на самых первых этапах антропогенеза. Изначально он формировался неосознанно на основе безусловных рефлексов и инстинктов, однако, позже осмысленность человеческого бытия проявляется именно в формировании культурного ландшафта. Он становится непременным атрибутом любой культуры, символом всепобеждающего человеческого разума и антропоцентризма. Образ культурного ландшафта - это одновременно отражение идеалов, целей, интересов общества и некий ориентир в их формировании. Исследование аксиологической составляющей феномена культурного ландшафта предполагает изучение глубинных основ общества, исследование системы